

ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

Τα τελευταία χρόνια με τα διατροφικά σκάνδαλα να ξεσπούν το ένα μετά το άλλο, ο αριθμός των καταναλωτών που προτιμούν τα βιολογικά προϊόντα ολοένα και αυξάνεται. Παρά τις δυσχερείς οικονομικές συνθήκες, το ενδιαφέρον και η προσοχή των καταναλωτών δεν εστιάζεται πλέον μόνο στην τιμή, αλλά και στην ποιότητα των παραγόμενων προϊόντων. Οι ενημερωμένοι λοιπόν καταναλωτές, αναζητούν ποιοτικά προϊόντα.

Τα ποιοτικά αυτά χαρακτηριστικά που επιθυμούν και αναζητούν οι καταναλωτές, μπορούν αδιαμφισβήτητα να εξασφαλιστούν μέσω του βιολογικού τρόπου παραγωγής και των αυστηρών κανόνων που έχουν θεσπιστεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Βιολογική Γεωργία είναι...

Βιολογική Γεωργία με δυο λόγια, είναι μια μέθοδος αγροτικής παραγωγής, η οποία γίνεται χωρίς τη χρήση χημικών ουσιών, με μεθόδους φιλικές προς το περιβάλλον.

Στόχος της Βιολογικής Γεωργίας είναι η παραγωγή προϊόντων που προστατεύουν το περιβάλλον, προστατεύουν την υγεία των καταναλωτών και φυσικά όσων τα παράγουν.

Βιολογικό προϊόν μπορεί να ονομαστεί οτιδήποτε μπορεί να θωρείται ως επισήμως φάγσιμο από ανθρώπους ή από ζώα.

Η παραγωγή βιολογικών προϊόντων στην Ευρώπη γίνεται βάσει του Ευρωπαϊκού Κανονισμού 2018/848, ενώ στην Ελλάδα εφαρμόζεται επιπλέον πολύ αυστηρή Εθνική Νομοθεσία. Το Ελληνικό κράτος έχει αναθέσει τον έλεγχο και την πιστοποίηση των Βιολογικών Προϊόντων σε ιδιωτικούς Φορείς, των οποίων τη λειτουργία εγκρίνει και τους ελέγχει στενά.

Η βιολογική γεωργία στην Ευρώπη ξεκίνησε επίσημα ήδη από τη δεκαετία του '90 με την έκδοση του πρώτου Κανονισμού για τη Βιολογική Γεωργία, του 2092/1991.

Κάποιος που επιθυμεί να γίνει Βιοκαλλιεργητής θα πρέπει να είναι ενήμερος για τις μεθόδους και τις ουσίες που επιτρέπονται από τον ΚΑΝ (ΕΕ) 2018/848.

Βιολογική καλλιέργεια:

Η βιολογική καλλιέργεια, γενικώς, δεν είναι ακαλλιεργησία, όπως πολλοί νομίζουν. Αντιθέτως, βιολογική καλλιέργεια σημαίνει παραγωγή αγροτικών προϊόντων με όλες τις απαραίτητες καλλιεργητικές φροντίδες (κλαδέματα, ποτίσματα, κλπ). Ο βιοκαλλιεργητής θα πρέπει να φροντίζει για την καλή υγεία του εδάφους και των φυτών του με διάφορες πρακτικές, που σκοπό έχουν την πρόληψη των ασθενειών.

Πως μπορούν να προστατευθούν τα φυτά από τις ασθένειες και τα ζιζάνια;

Κάποια από τα μέτρα που μπορεί να λάβει ένας βιοκαλλιεργητής για να προστατέψει την παραγωγή του από τα ενοχλητικά ζιζάνια, τα επιβλαβή παράσιτα και τις διάφορες ασθένειες είναι τα ακόλουθα:

- Επιλογή κατάλληλων ανθεκτικών ειδών και ποικιλιών
- Μηχανικές μέθοδοι καλλιέργειας
- Καταστροφή ζιζανίων (αγριόχορτα) με φωτιά

- Κατάλληλα προγράμματα αμειψισποράς (εναλλαγής καλλιεργειών) και συγκαλλιέργειας.
- Κάλυψη του εδάφους με αδρανή υλικά (φύλλα πλαστικών, πριονίδι κ.α.).
- Ηλιοαπολύμανση του εδάφους.
- Προστασία των φυσικών εχθρών των παρασίτων με τη λήψη κατάλληλων μέτρων (φράκτες από φυτά, φωλιές, διασπορά εχθρών).

Πώς μπορεί να εμπλουτιστεί το έδαφος στο χωράφι ώστε να έχει καλή απόδοση;

Η Βιολογική Γεωργία στηρίζεται στη χρησιμοποίηση κατά το δυνατόν ανανεώσιμων φυσικών πόρων και στην αυτάρκεια του κτήματος, τόσο σε οργανικές ουσίες, όσο και σε θρεπτικά συστατικά. Πχ. Κατασκευή κομπόστ από τα φύλλα, τα κλαδιά ή τα υπολείμματα των καρπών κλπ, χρήση οικόσιτων ζώων κλπ

Εμπλουτισμός του εδάφους και ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες του κάθε εδάφους, μπορεί να γίνει με ενσωμάτωση κοπριάς, ή φυτών που δεσμεύουν το άζωτο ή και άλλων οργανικών ουσιών που επιτρέπονται από τον ΚΑΝ (ΕΕ) 2018/848. Επιπλέον επιτρέπεται η χρήση παρασκευασμάτων με βάση φυτά ή μικροοργανισμούς μη γενετικώς τροποποιημένους. Στην αγορά διατίθεται ποικιλία σκευασμάτων, κατάλληλων για χρήση στη βιολογική γεωργία, για τον εμπλουτισμό του εδάφους.

Όταν η καλλιέργεια κινδυνεύει υπάρχουν προϊόντα που επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται;

Αν παρά τα προληπτικά μέτρα που λάβει ο βιοκαλλιεργητής παραστεί ανάγκη επέμβασης με σκευάσματα, φυσικά και μπορεί και πρέπει να το κάνει. Ο Κανονισμός 2018/848 περιέχει έναν κατάλογο με τις επιτρεπόμενες δραστικές ουσίες, καθώς και, όπου είναι απαραίτητο και τη μέγιστη ποσότητα που μπορεί να χρησιμοποιηθεί. Σε συνεργασία πάντα με το σύμβουλο – γεωπόνο σας, θα βρείτε το κατάλληλο σκευάσμα που μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε κάθε περίπτωση.

Όταν έρθει η ώρα της φύτευσης τι είδος πολλαπλασιαστικού υλικού θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί;

Η μέθοδος βιολογικής παραγωγής συνεπάγεται ότι και το πολλαπλασιαστικό υλικό (σπόρος, φυτώρια) πρέπει να έχει παραχθεί με βιολογικό τρόπο. Όμως, το κράτος έχει επιτρέψει τη χρήση συμβατικού πολλαπλασιαστικού υλικού, σε περίπτωση που δεν είναι δυνατόν να βρεθεί στην αγορά η κατάλληλη ποικιλία συγκεκριμένου είδους βιολογικού πολλαπλασιαστικού υλικού. Σε κάθε περίπτωση μη χρήσης βιολογικής προέλευσης πολλαπλασιαστικού υλικού, θα πρέπει να ζητείται άδεια από τους Αρμόδιους κρατικούς φορείς για τη χρήση συμβατικού ή ιδιοπαραγόμενου σπόρου. Εννοείται, φυσικά, ότι μετά τη σπορά ο τρόπος καλλιέργειας που θα εφαρμόζεται πρέπει να είναι σύμφωνος τους Κανονισμούς που διέπουν τη βιολογική γεωργία.

Πώς γίνεται κάποιος παραγωγός βιολογικών προϊόντων

Για να μπορεί κάποιος να θεωρείται βιοκαλλιεργητής και να διαθέτει τα προϊόντα του ως βιολογικά, θα πρέπει απαραίτητα να συμβληθεί με Οργανισμό Ελέγχου και Πιστοποίησης Βιολογικών Προϊόντων εγκεκριμένο από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, όπως ο IRIS (GR-BIO-06). Τα βήματα ένταξης συνοπτικά είναι τα εξής:

1. Πρέπει να ενημερωθεί για τις απαιτήσεις του ΚΑΝ (ΕΕ) 2018/848 καθώς και τον Κανονισμό Πιστοποίησης του IRIS, να συμπληρωθεί αίτηση ένταξης και να υποβληθούν τα απαραίτητα δικαιολογητικά.
2. Μετά από αυτό θα υπογραφεί ένα ιδιωτικό συμφωνητικό με τον IRIS. Από την ημερομηνία που θα υπογραφεί το Συμφωνητικό αυτό, ο επιχειρηματίας ξεκινά να καλλιεργεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ΚΑΝ (ΕΕ) 2018/848 και θεωρείται ελεγχόμενος.
3. Κατά τη διάρκεια του 1^{ου} έτους και μία φορά κάθε έτος, θα πραγματοποιείται ένας τουλάχιστον πλήρης τακτικός έλεγχος και ενδεχομένως να πραγματοποιηθεί, εφόσον κριθεί απαραίτητο, συμπληρωματικός ή αιφνίδιος έλεγχος ή και δειγματοληψία.
4. Αφού τα αγροτεμάχια περάσουν την απαραίτητη μεταβατική περίοδο και αφού γίνουν όλοι οι απαραίτητοι έλεγχοι και δεν υπάρξει κάποιο πρόβλημα (Μη Συμμόρφωση), τότε ο IRIS εκδίδει πιστοποιητικό και χορηγεί το σήμα που πιστοποιεί συμμόρφωση με ΚΑΝ (ΕΕ) 2018/848 για το Βιολογικό τρόπο παραγωγής.

Από τη στιγμή που αποφασίζει κάποιος να ενταχθεί στη βιολογική γεωργία, σε πόσο χρονικό διάστημα θα μπορούν τα προϊόντα του να πουληθούν ως βιολογικά;

Έναρξη του χρόνου μετατροπής θεωρείται η ημερομηνία υπογραφής της Σύμβασης με τον Φορέα Πιστοποίησης - IRIS.

Σύμφωνα πάντα με τον ΚΑΝ (ΕΕ) 2018/848, για να θεωρηθεί ένα Προϊόν «Βιολογικό», σε περιπτώσεις μονοετών καλλιεργειών, τα αγροτεμάχια θα πρέπει να περάσουν περίοδο μετατροπής (μεταβατικό στάδιο) τουλάχιστον 2 έτη (24 μήνες) πριν τη σορά, ενώ στις περιπτώσεις πολυετών καλλιεργειών πρέπει να παρέλθει μια περίοδος μετατροπής τουλάχιστον 3 ετών (36 μηνών) πριν τη συγκομιδή. Και στις δύο περιπτώσεις, μετά τους πρώτους 12 μήνες μπορεί να εκδοθεί Πιστοποιητικό «μεταβατικού σταδίου» Βιολογικό.

Με εισήγηση ωστόσο του Φορέα Πιστοποίησης, η Εποπτεύουσα Αρχή (ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ), μπορεί να αποφασίσει να μειώσει ή ακόμα και να αυξήσει την μεταβατική περίοδο, λαμβάνοντας υπόψη την προηγούμενη χρήση των αγροτεμαχίων (για τα μονοετή φυτά) και τον τρόπο καλλιέργειας έως την ημερομηνία ένταξης. Αν για παράδειγμα γινόταν υπερβολική χρήση ή αντίθετα καθόλου χρήση χημικών επί μακρόν κλπ.

Οι παραγωγοί που είναι ήδη ενταγμένοι σε κάποιον Οργανισμό Ελέγχου και Πιστοποίησης και επιθυμούν την ένταξή τους σε άλλο Οργανισμό, συνεχίζουν κανονικά, χωρίς να χάσουν δικαιώματα επιδοτήσεων ή μεταβατικά στάδια.

Μπορεί κανείς να εντάξει μέρος μόνο των καλλιεργειών του στη βιολογική γεωργία;

Κανονικά πρέπει όλες οι ομοειδείς καλλιέργειες (π.χ. ελιές) να εντάσσονται σε σύστημα ελέγχου και πιστοποίησης. Παρόλ' αυτά, αν αυτό δεν είναι εφικτό, δίδεται υπό προϋποθέσεις στον παραγωγό ένα περιθώριο πέντε (5) ετών προκειμένου να εντάξει το σύνολο των αγροτεμαχίων του στο σύστημα ελέγχου Φορέα Πιστοποίησης βιολογικών προϊόντων.

Τα κίνητρα που παρέχει το κράτος σε βιοκαλλιεργητές

Τόσο η Ευρωπαϊκή Ένωση, όσο και το Ελληνικό κράτος αναγνωρίζοντας την εργασία και φροντίδα που χρειάζεται η βιολογική καλλιέργεια και στοχεύοντας στο να στραφούν όλο και περισσότεροι αγρότες στο βιολογικό τρόπο παραγωγής, πέραν της κανονικής επιδότησης που εισπράττουν ετησίως, ενισχύει επιπλέον οικονομικά τους παραγωγούς βιολογικών προϊόντων με τη μορφή στρεμματικών και άλλων ενισχύσεων. Περισσότερες πληροφορίες μπορεί κανείς να συλλέξει από τον Αγροτικό του Σύμβουλό.

Επίλογος

Οι παραγωγοί θα πρέπει να έχουν υπόψη τους ότι ο στόχος μιας σωστής γεωργικής πρακτικής δεν είναι μόνο να επιδιώκει υψηλότερες αποδόσεις, αλλά και να εξασφαλίζει ότι οι αποδόσεις αυτές θα εξακολουθήσουν να είναι υψηλές και τα επόμενα χρόνια. Η αειφορία λοιπόν είναι ένας από τους σημαντικότερους στόχους που επιδιώκει η βιολογική γεωργία και έτσι είναι λάθος να διστάζει κανείς να γίνει βιοκαλλιεργητής πιστεύοντας ότι θα έχει μείωση της παραγωγής του. Με σωστή καθοδήγηση από το γεωπόνο – σύμβουλό του και με ενημέρωση για τις μεθόδους και τις πρακτικές βιοκαλλιέργειας, δεν διατρέχει κανένα τέτοιο κίνδυνο.

Από τη βιοκαλλιέργεια μόνο οφέλη μπορεί να αποκομίσει κάποιος. Πρώτα από όλα ωφελείται η υγεία του ίδιου του παραγωγού και της οικογένειάς του με τη μη χρήση χημικών και την κατανάλωση φυσικών και άρα υγιεινών προϊόντων. Κατά δεύτερον τα βιολογικά προϊόντα πωλούνται σε υψηλότερες τιμές σε σχέση με τα συμβατικά και επιπλέον η ίδια η βιοκαλλιέργεια είναι φιλική προς το περιβάλλον συνεισφέροντας στη διατήρηση της βιοποικιλότητας και της ισορροπίας στη φύση.